

ŽIEMINIAI RAPSAI

KAIP IŠVENGTI FITOKSIŠKUMO PASĖKMIŲ ŽIEMINIŲ RAPŠŲ PASĖLIUOSE

Šiuo metu žieminiai rapšai yra nevienodo išsivystymo - anksčiau pasėti jau turi 2 - 3 tikruosius lapelius, kiti sėti vėlai ar dėl nepalankių sąlygų tėra skilčialapių - pirmojo lapelio augimo tarpsnyje.

Šiose žieminių rapšų nuotraukose puikiai matomi lapelių pažeidimai ir fitotoksinio poveikio požymiai - skilčialapiai gelsvi, tikrieji lapeliai violetiniais krašteliais, truputį deformuoti, dėmėti.

Tokio pažeidimo priežastis – sulfonilurėjos grupės herbicidai, kurie buvo naudoti javams pavasarį. Šios grupės herbicidų skaidymą (neutralizavimą) atlieka giliai dirvoje gyvenantys mikroorganizmai (detoksikantai), bet šis ardymo procesas vyksta palyginti ilgai. Po sulfonilurėjos grupės herbicidų naudojimo javų (kviečių, miežių) krūmijimosi pabaigoje (Lietuvoje balandžio pabaigoje ar gegužės pradžioje) prasidėjo sausi orai. Herbicidų likučių liko viršutiniame sausos dirvos sluoksnyje, nes nebuvo lietaus, kuris juos nuplautų į gilesnį dirvos sluoksnį, kuriame tarpsata detoksikuojantys mikroorganizmai. Nukūlus javus (liepos pabaigoje ar rugpjūčio pradžioje) iškart sėjami žieminiai rapšai. Dirvos paviršiuje likę herbicidų likučiai rapšams gali sukelti didžiulį fitotoksiškumą, o blogiausiu atveju – pasėlis gali žūti. Fitotoksiškumas intensyviau pasireiškia molio ir priemolio bei (arba) šarmingose dirvose. Blogas šiaudų skaidymasis taip pat didina fitotoksiškumo riziką (ypač kai šiaudai lieka dirvos paviršiuje ir tiesiogiai kontaktuoja su dygstančiais rapšais).

Ką daryti šioje situacijoje?

Užsitęsęs fitotoksiškumo veikimui žieminiai rapšai silpnai auga arba tarsi „sustojo vietoje“, sunkiai storėja šaknis. Nors prasidėjus lietingam periodui, herbicidų likučiai su lietaus vandeniu išsiplauna į gilesnius dirvos sluoksnius, tačiau augalai jau yra paveikti šio stresinio faktoriaus ir jiems yra būtina pagalba.

Rekomendacijos. Kai pasirodys pirmi tikrieji lapeliai ir bus jau didesni nei skilčialapiai – purkšti 0,5 - 2 l/ha „Delfan Plus“, kuris puikiai dera su purškiamais produktais nuo pabirų. Vėliau, kai augalai išleidžia 4–6 tikruosius lapelius, reikia pradėti skatinti šaknų sistemos augimą, kad rapšai spėtų tinkamai pasiruošti žiemoti. Tam tinka „Trafos“ ir „Ruter AA“, naudojami kartu su augimo reguliatoriais.

Jei problema dar nėra akivaizdžiai matoma, bet žinote, kad kiek vėliau ji pasireikš, rekomenduojama naudoti žieminių rapšų auginimo technologiją 2-2-1 („Humistar“, „Ruter AA“, „Final K“ puikiai dera su rudeniniais rapšų herbicidais prieš dygimą ir po jo), kuri paspartina dygimą, ankstyvąjį vystymąsi ir šaknų masės didėjimą bei mažina fitotoksiškumo riziką, o tai leidžia augalams pasiruošti žiemai.

